

İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNİN PROGRAM OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ İLE PROGRAMA BAĞLILIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN ENGLISH TEACHERS' CURRICULUM LITERACY LEVELS AND THEIR COMMITMENT TO THE CURRICULUM

Pelin ÇELİK

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, pelincelik81@hotmail.com,

<https://orcid.org/0000-0003-3088-1147>

Hakan KARAORMAN

MEB, karaorman@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-5629-3648>

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri ile programa bağlılıkları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın deseni korelasyonel (ilişkisel) tarama araştırmasıdır. Araştırmada ayrıca İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri ile programa bağlılıkları arasındaki ilişki incelenmiş olup bu yönüyle korelasyonel (ilişkisel) tarama modeline uygundur. Araştırmanın katılımcılarını 2023–2024 eğitim öğretim yılında Batı Karadeniz bölgesindeki illerden birinin ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı resmi ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan 200 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla “Kişisel Bilgiler Formu” “Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği” ve “Program Okuryazarlığı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada İngilizce öğretmenlerinin programa bağlılıklarının ve program okuryazarlıklarının belirlenmesi için frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (SS) kullanılmıştır. Kolmogrov-Smirnov testi, çarpıklık ve basıklık katsayıları incelendiğinde puan dağılımların normal dağılım sergilediği belirlenmiştir. Bundan dolayı iki gruba ait ortalamaların karşılaştırılmasında bağımsız gruplar için t testi, üç ve daha fazla gruba ait ortalamaların karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ile post hoc testlerinden çoklu karşılaştırmalardan LSD kullanılmıştır. Araştırma sonucunda İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlığı boyutuna katıldıkları ve programa bağlılıklarının yüksek olduğu görülmektedir. İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıkları cinsiyete ve çalıştığı kuruma göre incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmazken; mesleki kıdeme ve öğrenim düzeyine göre anlamlı bir fark görülmüştür. İngilizce öğretmenlerinin programa bağlılıkları cinsiyete göre incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmazken; çalıştığı kuruma, mesleki kıdeme ve öğrenim düzeyine göre anlamlı bir fark görülmüştür. İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıklarıyla programa bağlılıkları arasında pozitif, anlamlı ve yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: İngilizce öğretmeni, program okuryazarlığı, programa bağlılık

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the relationship between English teachers' curriculum literacy levels and their commitment to the curriculum. The design of the research is correlational survey research. The study also examined the relationship between English teachers' program literacy levels and their commitment to the program, and in this respect, it is suitable for the correlational screening model. The participants of the research consist of 200 English teachers working in official primary and secondary education institutions affiliated with the Ministry of National Education (MEB) in the district of one of the provinces in the Western Black Sea region in the 2023-2024 academic year. "Personal

Information Form", "Curriculum Commitment Scale" and "Program Literacy Scale" were used to collect data in the study. In the study, frequency (f), percentage (%), arithmetic mean (\bar{x}) and standard deviation (SD) were used to determine English teachers' commitment to the program and their program literacy. When the Kolmogorov-Smirnov test, skewness and kurtosis coefficients were examined, it was determined that the score distributions exhibited normal distribution. Therefore, t-test for independent groups was used to compare the means of two groups, one-way analysis of variance, Pearson Product Moment Correlation, and LSD from multiple comparisons post hoc tests were used to compare the means of three or more groups. As a result of the research, it is seen that English teachers participate in the literacy aspect of the program and their commitment to the program is high. While there is no significant difference in the program literacy of English teachers according to gender and the institution they work for; A significant difference was observed according to professional seniority and education level. While there is no significant difference when English teachers' commitment to the program is examined by gender; A significant difference was observed depending on the institution worked, professional seniority and education level. A positive, significant and high level relationship was found between English teachers' program literacy and their commitment to the program.

Key words: English teacher, program literacy, commitment to the program

1. GİRİŞ

Eğitim kurumu olan okullarda öğretimin gerçekleştirilmesi için öğretmen, öğrenci ve öğretim programının uyum içinde olması gerekmektedir. Özellikle öğretim programının öğretmene rehber niteliğinde olması önemlidir. Programın uygulayıcısı olan öğretmen ise öğrenci ile program arasında bir köprü görevi görmektedir (Aslan, 2018). Öğretim programı Milli Eğitim Bakanlığı'na (2017) göre öğretmene hem rehberlik eden hem de öğrencilere bilgi, tutum ve becerilerini kazandırmada en etkili kaynaktır. Öğretmenin MEB' in geliştirmiş olduğu bu programlardan beklenen çıktılarının sağlanması amacıyla ilk önce kendi branşına ait programı anlayarak okulun, öğrencilerin ve sosyo kültürel çevrenin şartlarına uygun olarak programı uygulaması gerekir. Öğretim programı öğretmene sadece ne öğreteceğini değil, ne şekilde ve hangi sınırlarla öğreteceğiyle ilgili de yol gösterici niteliğindedir. Baştürk ve Dönmez (2011) programın bir öğretmen için en önemli referans kaynağı olduğunu belirtmektedir. Erdamar (2020) program okuryazarlığını eğitim sürecindeki en önemli birey olan öğretmenlerin, kendi branşına uygun öğretim programını tüm boyutlarıyla bilmesi, yorumlaması ve uygulamasındaki yeterlilik olarak ifade etmektedir. İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıkları onların program anlama, uygulama ve değerlendirme yetenekleri olarak da ifade edilebilir. Bu okuryazarlık düzeyi, öğretmenlerin müfredatın hedeflerini, içeriğini, öğretim stratejilerini ve değerlendirme yöntemlerini kavrayabilme becerilerini içerir (Erdem ve Eğmir, 2018). İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri, müfredatın esasını anlama ve öğrencilere etkili bir şekilde aktarma yetenekleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu düzey, öğretmenlerin sınıf içindeki planlama ve uygulama süreçlerini yönlendirirken, öğrencilerin başarısını doğrudan etkileyebilir. Dolayısıyla, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeylerini artırmak, etkili öğretim ve öğrenme ortamları oluşturmak için kritik öneme sahiptir (Gülpek, 2020). Program okuryazarlığıyla ilgili alanyazın incelendiğinde Şimşek'in (2017) yaptığı araştırmada öğretmenlerin öğretim programını yeterince tanımadığı; program okuryazarlık düzeylerinin zayıf olduğu sonucuna varılmıştır. Diğer taraftan, yine program okuryazarlığıyla ilgili yapılmış araştırmalardan Aslan ve Gürten'in (2019) araştırmalarında öğretmenlerin öğretim

programını yeterince tanıdığı; program okuryazarlık düzeylerinin güçlü olduğu sonucuna varılmıştır.

Günümüzde, eğitimdeki değişen ihtiyaçlar ve teknolojinin hızla ilerlemesiyle birlikte, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlığı ve programa bağlılığı konuları giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Program okuryazarlığı, öğretmenlerin müfredatı anlama, uygulama ve değerlendirme becerilerini kapsarken, programa bağlılık, öğretmenlerin müfredatı benimseyip ona sadık kalma ve etkili bir şekilde uygulama düzeyini tanımlar. Bay, Kahramanoğlu, Döş ve Turan Özpolat'a (2017) göre, öğretim programının tasarlandığı haliyle uygulandığı duruma 'programa bağlılık' denir. Benzer şekilde, Bümen, Çakar ve Yıldız (2014) de öğretmenlerin tasarlanan öğretim programına sadık kalarak gerçekleştirdiği uygulamaları 'programa bağlılık' olarak tanımlamıştır. Bu tanımlar değerlendirildiğinde tasarlanan program ile uygulanan program arasında uyum olması gerekmektedir. Bu uyumu sağlayacak olan öğretmenlerin program okuryazarı olarak programa bağlı kalarak uygulamaları büyük önem taşımaktadır (Yaşaroğlu ve Manav, 2015). Plan niteliği taşıyan öğretim programının uygulanmasında, öğretim programı okuryazarlığının, programa bağlılıkla olan ilişkisi önem taşımakta olduğunu söylemek mümkündür (Aslan, 2019).

İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri ile programa bağlılıkları arasındaki ilişki, öğretmenlerin belirlenen müfredatı ne kadar iyi anladıkları ve uyguladıkları ile ilgilidir. Yapılan araştırmalar, öğretmenlerin programı ne kadar iyi kavradıklarının, derslerin etkililiği ve öğrenci başarısı üzerinde doğrudan bir etkisi olduğunu göstermektedir (Aynas, 2023). Dolayısıyla, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeylerini artırmak ve programa daha fazla bağlılık göstermelerini sağlamak, eğitim kalitesini artırmak için kritik öneme sahiptir (Slaughter, Hill ve Snelgrove-Clarke, 2015). Alan yazını incelerken, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlığı ile programa bağlılık arasındaki ilişkiyi ele alan yeterli sayıda çalışmanın bulunmadığı görülmektedir. Bu nedenle, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıkları ile programa bağlılık düzeylerinin belirlenmesi araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Bu bağlamda, bu araştırmanın amacı İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri ile programa bağlılıkları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amacı gerçekleştirebilmek için araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık ve programa bağlılık puan ortalamaları ne düzeydedir?
2. İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık ve programa bağlılıkları cinsiyet, kıdem ve öğrenim düzeyi ve çalıştığı kuruma göre değişmekte midir?
3. İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri ile programa bağlılıkları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.1. Program Okuryazarlığı

Programın kavramlarını bilme, kavramların arasındaki ilişkileri anlama, karar alma, program yönetimi, program hakkında konuşma ve plan yapma becerilerine sahip olmak anlamına gelmektedir (Yar Yıldırım, 2018). Program okuryazarlığı öğretmenlerin nitelikli olarak adlandırılabilmesi için sahip olması gereken becerilerdendir (Çetinkaya ve Tabak, 2019). Öğretmenler, programların belirlenen hedeflere ulaşmasında kritik bir rol oynamaktadır (Özer ve Acar, 2011). Öğretmenlerin etkin rolleri programla ilgili bilgi sahibi olmanın yanı sıra programı anlama ve doğru uygulama stratejilerini bilmeyi kapsar (Mansuroğlu, 2019). Öğretmenler, programın amaçlarına ulaşmasında önemli bir role sahiptir (Özer ve Acar, 2011). Öğretmenlerin programı ne kadar iyi anladığı ve bu doğrultuda

değerlendirdiği, programın etkinliğini belirler (Gülpek, 2020). Etkili bir öğretim süreci için, öğretmenin genel eğitim çerçevesiyle uyumlu programlar hazırlayabilmesi ve uygulayabilmesi, programa hâkim olmasını gerektirir (Özkan, 2016). Öğretmenler, geliştirilen öğretim programlarının ilkelerine uygun bir şekilde uygulamaktan sorumludur (Taşdemir, 2006). Wiles'a (2009) göre, 'iyi bir öğretmen olmak, iyi bir program okuryazarı olmakla eşdeğerdir.' Yıldırım (2019), öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının programın bileşenlerini ve bunlar arasındaki ilişkileri, aynı zamanda programın temel ilkelerini doğru algılaması gerektiğini vurgular. Karagülle, Varkı ve Hekimoğlu (2019), program okuryazarı bir öğretmenin, programın hazırlanması ve uygulanması süreçlerine hâkim olduğunu, bu süreci en iyi şekilde yöneterek verimliliği artırdığını ifade eder. Programı tam anlamıyla kavramak, programın altında yatan eğitim felsefesini benimsemeyi, eğitim hedefleri, içerik, öğretme-öğrenme süreçleri ve değerlendirme aşamalarını planlamayı ve programı değerlendirme yoluyla geliştirmeyi içerir (Döş, 2020). Taylor'a (2010) göre, en etkili program yaklaşımları, öğretmenlerin bilinçli uyarlamalar ve değişiklikler yapmalarına olanak tanıyan yaklaşımlardır. Program okuryazarlığı, öğretmenlere bazı yetkinlikler kazandırır. Bu yetkinlikler arasında öğretmenin öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun, çevre koşullarına göre eğitimi özelleştirebilme, programa eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşabilme ve yaratıcılığını ortaya koyabilme becerileri yer alır. Bu beceriler, öğretim programlarının planlandığı şekilde etkili bir biçimde uygulanmasını sağlamakta, eğitim ortamının kalitesini artırmakta ve öğretmenin daha etkin bir rol üstlenmesine katkıda bulunmaktadır. Program okuryazarı olan bir öğretmenin eğitim öğretim sürecinin planlanarak düzenlenmesine bir rehber niteliği taşıyan öğretim programlarındaki kazanım, içerik, eğitim durumları, ölçme ve değerlendirme konusunda yeterli bilgiye sahip olduğu söylenebilir. Kaliteli bir eğitim öğretim ortamı için gerekli olan program okuryazarlığı öğretmenin öğretim programını anlaması ve eleştirel bir şekilde yorumlamasıyla programı koşullara uygun olarak uygulama yetisini ifade etmektedir (Erdem ve Eğmir, 2018). Programı anlamak ve uygulamak olarak iki aşamada ifade edilen program okuryazarlığı Gömleksiz ve Erdem'e (2018) göre yapısı, kapsamı, ilişkisi ve hayata aktarımında kullanılacak yöntemleri açısından bir öğretmenin etkili ve verimli şekilde ders işlemesine yardımcı olmaktadır. Program okuryazarı olan öğretmenin, kendi branşındaki programı tüm boyutlarıyla anlaması, bilip yorumlaması ve sonrasında sınıf ortamına uyarlaması beklenmektedir. Bunu gerçekleştirebilmesi için de öğretmenin programı kendine rehber edinip programa bağlı kalması gerekmektedir.

1.2. Programa Bağlılık

Bümen vd. (2014) programa bağlılığı tasarlanmış programın aslına uygun şekilde uygulamaya geçirilmesi olarak tanımlamıştır. Dusenbury, Brannigan, Falco ve Hansen (2003), program geliştirme uzmanları tarafından tasarlanan öğretim programının aslına uygun bir şekilde uygulanma derecesini ifade etmektedir. Yaşaroğlu ve Manav (2015) ise programa bağlılık kavramını, programın hazırlandığı hali ile uygulandığı hali arasındaki uyum süreci olarak tanımlamıştır. Öğretmenlerin programı uygulama konusundaki yeterlilikleri, programın başarısı açısından büyük önem taşımaktadır (Arı, 2010). Öğretmenler, öğrenme-öğretme sürecinde kullanılacak yöntem ve teknikleri, içeriğin nasıl yapılandırılacağını, süresini, dikkat çekme yöntemlerini, uygulanacak etkinliklerin çeşitleri ve seviyelerini, çalışmaların grup mu yoksa bireysel mi olacağını, grupların nasıl oluşturulacağını, öğretim materyali ve ortamlarının özelliklerini, pekiştiricilerin kullanımını ve ölçme-değerlendirme araçlarını belirlerken, öğrencilerin özellikleri ve ihtiyaçlarını dikkate almalı ve programa bağlılığı göz ardı etmemelidir (Kuzgun ve Deryakulu, 2017). Öğretim programları sayesinde öğretmenler, neyi, ne zaman ve nasıl öğreteceklerini bilerek programa bağlı kalarak sorumluluklarını yerine getirmiş olurlar (Döş, 2020). Ancak, öğretim programlarının sadece program geliştirme

ilkelerine göre hazırlanması, etkililik açısından yeterli değildir; eğitimin paydaşlarından gelen geribildirimlere dayanarak sürekli geliştirilmesi, uygulama sürecinin iyi yetişmiş personellerce gerçekleştirilmesi ve yeterli kaynakların aktarılması da gereklidir (Karaman ve Bakaç, 2018). Programa bağlılığın önemi, programların hazırlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve yeniden geliştirilmesi aşamalarında yapılan tüm çalışmaların ve harcanan emeklerin boşa gitmemesi ile ilişkilidir (Aşçı ve Yıldırım, 2020). Sınıf içerisinde öğrencilerde istenmeyen davranışların ortaya çıkmasının, ders ve konulara uygun olmayan içerik ile öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanımıyla ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Yiğit, 2016). Bu durum, programa bağlılığın sınıf yönetimi açısından önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, öğretim için seçilecek etkinliklerin, öğretim programına, eğitim etkinliklerine, öğrencilerin gelişimsel özelliklerine, hazırbulunuşluk düzeylerine, sınıf mevcuduna ve diğer ortamsal koşullara uygun olması gerekmektedir (Baloğlu, 2014).

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri ile programa bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmanın deseni korelasyonel (ilişkisel) tarama araştırmasıdır. Korelasyonel (ilişkisel) tarama modelleri; iki ya da daha çok değişkenler arasındaki ilişkiyi belirleyen ya da var olan ilişkinin derecesini göstermeyi hedefleyen araştırma modellerine denir (Karasar, 2016). Bu araştırmanın da İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri ile programa bağlılıkları arasındaki ilişki incelemesi yönüyle korelasyonel (ilişkisel) tarama modeline uygun olduğu belirlenmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2023–2024 eğitim öğretim yılında Zonguldak ili Ereğli ilçesindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı resmi ilkokul ve ortaokullarda görev yapan 219 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada tüm İngilizce öğretmenlerine ulaşılması amaçlanmış ve bu doğrultuda 200 öğretmene ulaşılmıştır. İngilizce öğretmenlerinin demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistik verileri, aşağıda yer alan Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

	Gruplar	(f)	(%)
Cinsiyet	Kadın	147	73,5
	Erkek	53	26,5
Mesleki Kıdem	0-5 yıl	15	7,5
	6-10 yıl	18	9,0
	11-15 yıl	35	17,5
	16- 20 yıl	63	31,5
	20 ve üzeri	69	34,5
Öğrenim Düzeyi	Lisans	148	74,0
	Lisansüstü Eğitim	52	26,0
Çalıştığı Kurum	İlkokul	19	9,5
	Ortaokul	97	48,5
	Lise	84	42,0

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin 147'sinin (%73,5) kadın, 53'ünün (%26,5) erkek olduğu görülmektedir. Mesleki kıdeme göre dağılım incelendiğinde, öğretmenlerin sırasıyla 20 yıl ve üstü kıdemde 69'u (%34,5), 16-20 yıl arası 63'ü (%31,5), 11-15 yıl arası 35'i (%17,5), 6-10 yıl arası 18'i (%9) ve 0-5 yıl arası 15'i (%7,5) yer almaktadır. Öğrenim düzeylerine göre dağılımda, lisans mezunu İngilizce öğretmenlerinin sayısının 148 (%74), lisansüstü mezunu öğretmenlerin ise 52 (%26) olduğu tespit edilmiştir. Çalıştıkları kurumlara göre dağılım incelendiğinde, ortaokulda çalışan İngilizce öğretmenlerinin 97'si (%48,5), lisede çalışanların 84'ü (%42) ve ilkokulda çalışanların 19'u (%9,5) araştırmaya katılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

2.3.1. Kişisel Bilgiler Formu

Araştırmada, katılımcıların cinsiyet, mesleki kıdem ve çalıştıkları kurumları belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmış bir form kullanılmıştır.

2.3.2. Öğretim Programına Bağlılık Ölçeği

Yaşaroğlu ve Manav (2015) tarafından geliştirilen ölçek öğretmenlerin öğretim programına bağlılık derecelerini belirlemek için kullanılabilir bir ölçek geliştirmek amacıyla yapılmıştır. Literatür taramasıyla madde havuzu oluşturulmasının ardından uzman görüşleri yardımıyla maddeler değerlendirilerek yazılan maddeler çoğaltılmış ve uygulanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre geçerli ve güvenilir, likert tipi bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin değerlendirilmesinde en olumlu ifade 5, en olumsuz ifade 1 puan verilerek değerlendirilmiştir. Bir diğer deyişler cevap formu; “Kesinlikle Katılıyorum (5)”, “Katılıyorum (4)”, “Kararsızım (3)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kesinlikle Katılmıyorum (1)”, şeklinde beşli Likert türünde oluşturulmuştur. Olumsuz ifade içeren maddeler için ters kodlama yapılmıştır. Nihai ölçekte yer alan maddelerden 16'sı olumlu, 4'ü ise olumsuzdur. Ölçek öğretmenlerin plan yapma ve ders işlemede öğretim programı öğelerine ne kadar bağlı olduğunu belirlemek için hazırlanmıştır. Araştırmanın iç tutarlılığına bakıldığında tek faktörlü ölçeğin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır.

Bu ölçek, Çaltinoğlu (2020) tarafından gerçekleştirilen ‘İngilizce Öğretmenlerinin KKTC’de 6-8 Sınıflarda Uygulanan İngilizce Öğretim Programlarına Olan Bağlılıklarının İncelenmesi’, Eker ve Öksüz (2023) tarafından yapılan ‘Examination of Foreign Language Teachers’ Commitment Levels to Curriculum During the Covid-19 Pandemic Period’, Güleş ve Kılınç’ın ‘İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Program Okuryazarlıkları ve Öğretim Programına Bağlılıklarının İncelenmesi’ ile Karanfil (2021) tarafından gerçekleştirilen ‘İngilizce Öğretmenlerinin Öğretim Programına Bağlılıklarının İncelenmesi’ gibi çeşitli güncel araştırmalarda kullanılmıştır.

2.3.3. Program Okuryazarlığı Ölçeği

Yar Yıldırım (2020) tarafından geliştirilen ölçeğin amacı, öğretmenlerin program okuryazarlık düzeylerini belirlemeye yönelik ‘Öğretmenlerin Program Okuryazarlıkları Ölçeği’ni (ÖPOÖ) ortaya çıkarmak ve geçerlik ile güvenilirlik çalışmalarını yapmaktır. Ölçeğin faktörleri madde sırasına göre ‘Bilgi’, ‘Beceri’ ve ‘Tutum’ olarak adlandırılmıştır. ‘Bilgi’ faktörü 9 maddeden, ‘Beceri’ faktörü 13 maddeden ve ‘Tutum’ faktörü 7 maddeden

oluşmaktadır. Öğretmenlerin Program Okuryazarlıkları Ölçeği'nin faktörlerinin toplam varyansa katkıları, bilgi faktörü için %20.29, beceri faktörü için %24.38 ve tutum faktörü için %19.34 olarak hesaplanmış; bu da toplamda %64.05'lik bir katkı sağlamaktadır.

Araştırmanın iç tutarlılığı incelendiğinde, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları birinci faktör olan beceri için 0.96, ikinci faktör olan bilgi için 0.92 ve üçüncü faktör olan tutum için 0.91 olarak bulunmuştur. Ölçekteki tüm faktörlerin bir arada değerlendirilmesi sonucunda hesaplanan Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0.95'tir.

Ölçek, Aynas (2021) tarafından gerçekleştirilen 'Sınıf Öğretmenlerinin Program Okuryazarlık Düzeyleri ve Programa Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi' ile Tezci (2023) tarafından yapılan 'Öğretmenlerin Program Okuryazarlık Düzeyleri ile Öğretim Yaklaşımları Arasındaki İlişki' gibi çeşitli güncel çalışmalarda kullanılmıştır.

İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri ile programa bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada, ortalama puanlar için betimsel istatistikler doğrultusunda aritmetik ortalama ve standart sapma analiz edilmiştir. Ölçekte, İngilizce öğretmenlerinin yanıtlarının ortalamasının yorumlanmasında her bir ölçek için 1,00-1,79 arası 'hiç katılmıyorum', 1,80-2,59 arası 'katılmıyorum', 2,60-3,39 arası 'kararsızım', 3,40-4,19 arası 'katılıyorum' ve 4,20-5,00 arası 'tamamen katılıyorum' şeklinde değerlendirilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin betimlenmesi için frekans (f), yüzde (%), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (Ss) gibi istatistiksel ölçütler kullanılmıştır. Puanların normal dağılımlarını incelemek amacıyla basıklık ve çarpıklık katsayıları ile Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Elde edilen istatistikler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo. 2. Puan Dağılımlarına İlişkin Normallik Testi Sonuçları

Ölçüm	\bar{x}	SS	Basıklık	Çarpıklık	K-S Testi (p)		
Program Okuryazarlığı	3.78	1.03	-1.22	.17	1.05	.34	.86
Programa Bağlılık	4.03	.80	-1.12	.17	.90	.34	.89

Kolmogorov-Smirnov $p > 0,05$

Tablo 2 incelendiğinde, program okuryazarlığı ve programa bağlılık ölçeklerine ilişkin çarpıklık ve basıklık katsayılarının değerlendirildiği görülmektedir. Tüm ölçeklerdeki basıklık ve çarpıklık katsayıları değerlerinin ± 2 aralığında olduğu belirlenmiştir. George ve Mallery (2019) bu katsayıların uygulamaya bağlı olarak genellikle ± 2 arasındaki değerlerin normal kabul edilebileceğini ifade etmektedir. Araştırmada, basıklık ve çarpıklık değerleri normal değer aralığında yer almaktadır. Ayrıca, ölçeklerin Kolmogorov-Smirnov testi sonuçları $p > 0.05$ olarak bulunmuştur. Bu durum, ölçek puanlarının normal dağılım gösterdiğini ortaya koymaktadır. Çarpıklık, basıklık ve Kolmogorov-Smirnov testi birlikte değerlendirildiğinde, puan dağılımlarının normal dağıldığı kabul edilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermesi nedeniyle, cinsiyet ve öğrenim düzeyinin karşılaştırılmasında bağımsız gruplar için t-testi, kıdem ve çalışılan kurumun karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Ayrıca, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri ile programa bağlılıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyonu ve post hoc testlerinden LSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık ve programa bağlılık puan ortalamaları ne düzeydedir?” şeklindedir. Birinci alt probleme ilişkin bulgular elde edilirken aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine bakılmıştır. Ölçek puanlarına ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. İngilizce Öğretmenlerinin Program Okuryazarlık ve Programa Bağlılık Puan Ortalamalarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Puan	N	\bar{x}	SS
Program Okuryazarlığı	200	3.78	1.03
Programa Bağlılık	200	4.03	.80

Tablo 3 incelendiğinde, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık ölçeği puanlarının ortalamasının ($\bar{x} = 3.78$; $SS = 1.03$) olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlığı boyutuna genel olarak katıldıklarını göstermektedir. Ayrıca, programa bağlılık ölçeği puanlarının ortalaması ($\bar{x} = 4.03$; $SS = 0.80$) olarak belirlenmiştir. Bu sonuç, İngilizce öğretmenlerinin programa bağlılık boyutuna da yüksek ölçüde katıldıklarını ortaya koymaktadır.

3.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık ve programa bağlılıkları cinsiyet, kıdem ve öğrenim düzeyi ve çalıştığı kuruma göre değişmekte midir?” şeklindedir. İkinci alt probleme ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda sırasıyla sunulmuştur.

Tablo 4. İngilizce Öğretmenlerinin Program Okuryazarlıklarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	Sd	t	P
Program okuryazarlığı	Kadın	147	3.79	1.06	200	0.686	.71
	Erkek	53	3.73	.94			

* $p < .05$

Tablo 4 incelendiğinde, program okuryazarlığı ölçeği puanlarına göre kadın öğretmenlerin ortalama puanlarının ($\bar{x} = 3.79$; $SS = 1.06$) erkek öğretmenlerin ortalama puanlarına ($\bar{x} = 3.73$; $SS = 0.94$) kıyasla anlamlı bir fark göstermediği belirlenmiştir ($p > 0.05$).

Tablo 5. İngilizce Öğretmenlerinin Program Okuryazarlıklarının Kıdeme Göre Karşılaştırılması

	Mesleki Kıdem	N	\bar{x}	SS	Sd	F	P	Fark
Program okuryazarlığı	0-5 yıl(1)	15	4.31	.28	200	9.56	.04*	1-2
	6-10 yıl(2)	18	3.59	.46				
	11-15 yıl(3)	35	4.09	.68				
	16-20 yıl(4)	63	3.62	1.27				
	21 yıl ve üzeri(5)	69	3.70	1.07				

* $p < .05$

Program okuryazarlığı ölçeği puanlarına göre, 0-5 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 4.31$; $SS = 0.28$) ile diğer kıdem gruplarının ortalamaları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu bağlamda, 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması ($\bar{x} = 3.59$; $SS = 0.46$), 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması ($\bar{x} = 4.09$; $SS = 0.68$), 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması ($\bar{x} = 3.62$; $SS = 1.27$) ve 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalaması ($\bar{x} = 3.70$; $SS = 1.07$) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$).

Tablo. 6 İngilizce Öğretmenlerinin Program Okuryazarlıklarının Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

	Öğrenim Düzeyi	N	\bar{x}	SS	Sd	t	p
Program okuryazarlığı	Lisans	148	3.62	.99	200	-2,356	.00*
	Lisansüstü	52	4.22	1.01			

* $p < .05$

Program okuryazarlığı ölçeği puanlarına göre, lisans mezunu öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 3.62$; $SS = 0.99$) ile lisansüstü mezunu öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 4.22$; $SS = 1.01$) arasında lisansüstü mezunu öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark gözlemlenmiştir ($p < 0.05$).

Tablo 7. İngilizce Öğretmenlerinin Program Okuryazarlıklarının Çalıştığı Kuruma Göre Karşılaştırılması

	Çalıştığı Kurum	N	\bar{x}	SS	Sd	F	p
Program Okuryazarlığı	İlkokul(1)	19	3.85	1.30	200	0.385	.91
	Ortaokul(2)	97	3.75	.81			
	Lise(3)	84	3.79	1.18			

* $p < .05$

Program okuryazarlığı ölçeği puanlarına göre, ilkokulda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 3.85$; $SS = 1.30$), ortaokulda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 3.75$; $SS = 0.81$) ve lisede çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 3.79$; $SS = 1.18$) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 8. İngilizce Öğretmenlerinin Programa Bağlılıklarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	Sd	t	p
Programa Bağlılık	Kadın	147	4.06	.76	200	1.64	.27
	Erkek	53	3.93	.88			

* $p < 0,05$

Tablo 8 incelendiğinde, programa bağlılık ölçeği puanlarına göre kadın öğretmenlerin ortalama puanları ($\bar{x} = 4.06$; $SS = 0.76$) ile erkek öğretmenlerin ortalama puanları ($\bar{x} = 3.93$; $SS = 0.88$) arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo. 9 İngilizce Öğretmenlerinin Programa Bağlılıklarının Kıdeme Göre Karşılaştırılması

	Mesleki Kıdem	N	\bar{x}	SS	Sd	F	p	Fark
Programa bağlılık	0-5 yıl(1)	15	4.57	.21	200	7.543	.01*	1-4
	6-10 yıl(2)	18	4.05	.30				
	11-15 yıl(3)	35	4.22	.87				
	16-20 yıl(4)	63	3.85	1.01				
	21 yıl ve üzeri(5)	69	3.98	.64				

* $p < 0,05$

Programa bağlılık ölçeği puanlarına göre, 0-5 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 4.57$; $SS = 0.21$), 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 4.05$; $SS = 0.30$), 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 4.22$; $SS = 0.87$), 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 3.85$; $SS = 1.01$) ve 21 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 3.98$; $SS = 0.64$) arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$).

Tablo 10 İngilizce Öğretmenlerinin Programa Bağlılıklarının Öğrenim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

	Öğrenim düzeyi	N	\bar{x}	SS	Sd	t	p
Programa bağlılık	Lisans	148	3.95	.77	200	3,950	.01*
	Lisansüstü	52	4.26	.82			

* $p < 0,05$

Programa bağlılık ölçeği puanları incelendiğinde, lisans mezunu öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 3.95$; $SS = 0.77$) ile lisansüstü mezunu öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 4.26$; $SS = 0.82$) arasında, lisansüstü mezunu öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$).

Tablo 11. İngilizce Öğretmenlerinin Programa Bağlılıklarının Çalıştığı Kuruma Göre Karşılaştırılması

	Çalıştığı Kurum	N	\bar{x}	SS	Sd	F	p	Fark
Programa bağlılık	İlkokul(1)	19	4.55	.29	200	3.780	.02*	1-2
	Ortaokul(2)	97	4.08	.67				
	Lise(3)	84	3.85	.94				

* $p < 0,05$

Programa bağlılık ölçeği puanlarına göre, ilkokulda görev yapan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 4.55$; $SS = 0.29$) ile ortaokulda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 4.08$; $SS = 0.67$) ve lisede görev yapan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{x} = 3.85$; $SS = 0.94$) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.05$).

3.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi, 'İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri ile programa bağlılıkları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?' şeklindedir. Bu alt probleme ilişkin bulgular, Tablo 12'de sunulmaktadır.

Tablo 12. İngilizce Program Okuryazarlık Düzeyleri İle Programa Bağlılıkları Arasındaki İlişkiye Ait Veriler

	1	2	3	4	5
Program okuryazarlığı[1]	1.00				
Programa bağlılık[2]	.71**	1.00			
Bilgi[3]	.97**	.70**	1.00		
Beceri[4]	.98**	.68**	.95**	1.00	
Tutum[5]	.94**	.70**	.87	.90	1.00

** $p < 0.01$

Tablo 12 incelendiğinde, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıklarıyla programa bağlılıkları arasında pozitif, anlamlı ve yüksek düzeyde bir ilişki bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuç, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlığı arttıkça programa bağlılıklarının da artacağını göstermektedir. Program okuryazarlığının programa bağlılık alt boyutları arasındaki korelasyon değerleri incelendiğinde, bilgi, beceri ve tutum alt boyutları ile pozitif, anlamlı ve yüksek düzeyde ilişkiler tespit edilmiştir. Bu durum, İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlığı arttıkça programa bağlılık alt boyutlarının da artacağını desteklemektedir. Ayrıca, programa bağlılık alt boyutları arasında da pozitif yönde, anlamlı ve yüksek düzeyde ilişkiler bulunmuştur.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde ettiğimiz sonuçlara göre İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlığı olduğu ve programa bağlı kaldıkları görülmektedir. Ayrıca İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıklarıyla programa bağlılıkları arasında yüksek düzeyde ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçtan yola çıkarak program okuryazarlığının programa bağlılığı olumlu yönde etkilediğini söylenebilir.

İlk araştırma sorusunun yanıtına göre İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlığı olduğunu ve programa bağlı kaldıklarını görülmektedir. Öğretim programına bağlılık düzeyi yüksek olan öğretmenlerin öğrencilerinin motivasyonu artırmakta ve bu durum derse katılımı olumlu yönde etkilemektedir. Bunun yanı sıra, öğretmenlerin programı daha iyi anlaması ve uygulaması, öğrenci öğrenme sürecini olumlu şekilde etkilemektedir. Literatürde bu araştırma sonuçlarıyla tutarlılık gösteren araştırma sonuçları bulunmaktadır (Adem, 2023; Aslan ve Gürten, 2019; Barut ve Gündoğdu, 2023). Adem (2023) yaptığı araştırmada ortaöğretim öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucunu bulmuştur. Aslan ve Gürten (2019) ile Barut ve Gündoğdu (2023) tarafından yapılan çalışmalarda da program öğretmenlerinin program okuryazarlık düzey ortalamasının oldukça yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın literatürde araştırma sonucu ile çelişen araştırmalara da rastlanmaktadır (Boncuk, 2021; Erdem ve Eğmir, 2018; Kasapoğlu, 2020). Boncuk (2021), Erdem ve Eğmir (2018) ve Kasapoğlu (2020) tarafından yapılan çalışma sonuçlarında da yapılan araştırma sonucuyla çelişen sonuçlar elde edildiği görülmüştür.

Araştırmanın ilk alt probleminin diğer sonucu olarak İngilizce öğretmenlerinin programa bağlılıklarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuç İngilizce öğretmenlerinin programdaki etkinlikler ile uygulamalara uygun hareket ettiği sonucunu vermektedir. Literatürde bu araştırma sonuçlarıyla tutarlılık gösteren araştırma sonuçları bulunmaktadır (Aslan ve Erden, 2020; Benli-Özdemir ve Arık, 2017; Karakuyu ve Oğuz, 2021). Aslan ve Erden (2020) ve Karakuyu ve Oğuz (2021) yaptıkları çalışmalarda öğretmenlerin öğretim programına bağlılık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Buna karşın literatürde

araştırma sonucu ile çelişen araştırmalara da rastlanmaktadır (Dikbayır ve Bümen, 2016). Dikbayır ve Bümen'in (2016) araştırma sonucuna göre öğretmenlerin programa bağlılıklarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıkları cinsiyete göre incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu durum bize program okuryazarlığının İngilizce öğretmenlerinde cinsiyetin ayırıcı bir faktör olmadığını, kadın erkek farketmeksizin öğretmenlerin güncel eğitim programlarını takip ederek alanlarında meydana gelen değişimleri benimsemiş olduğunu göstermektedir. Literatürde bu araştırma sonuçlarıyla tutarlılık gösteren araştırma sonuçları bulunmaktadır (Adem, 2023; Aslan ve Gürten, 2019; Güneş Şinigo ve Çakmak, 2021). Araştırmanın sonuçlarından farklı olarak Eskiocak (2005) kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlerden daha yüksek ortalamaya sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır.

İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıkları mesleki kıdeme göre incelendiğinde 0-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı bir fark görülmüştür. Araştırmanın bu sonucu İngilizce öğretmenlerinin mesleki kıdem süresi az olanlarının lisans programında aldıkları eğitim ile programla daha fazla ilgili oldukları, kıdem arttıkça öğretmenlerin programdan uzaklaştığı göstermektedir. Mesleki kıdem yılı az olan öğretmenler konu alanına hâkim olmak için programı kendilerine kılavuz yaparken mesleki kıdemi artan öğretmenlerin programa yönelik eğilimlerinde azalma olduğu söylenebilir. Literatürde bu araştırma sonuçlarıyla tutarlılık gösteren araştırma sonuçları bulunmaktadır (Boncuk, 2021; Superfine, 2008). Superfine (2008) kıdemli öğretmenlerin programdan kendi deneyimlerine bağlı kalarak ders anlattıklarını ifade etmiştir. Literatürde bu araştırma sonuçlarıyla farklılık gösteren araştırma sonuçları bulunmaktadır (Erdamar, 2020). Erdamar (2020) sınıf öğretmenlerinin program okuryazarlıklarını incelemiş ve kıdem ile program okuryazarlığı arasında anlamlı bir fark tespit etmiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin hizmet süreleri arttıkça eğitim programı okuryazarlıklarının arttığı tespit edilmiştir. Aslan (2018), Hamurcu (2023) ve Kahramanoğlu (2019) da öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri ile hizmet yılı arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmiştir.

İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıkları öğrenim düzeyine göre incelendiğinde lisansüstü mezunu öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark görülmüştür. Bu sonuç bize lisansüstü öğrenimin tamamlayan öğretmenlerin program okuryazarlığı konusunda daha bilinçli olduğu sonucunu göstermektedir.

İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıkları çalıştığı kuruma göre incelendiğinde ilkökul, ortaokul ve lisede çalışan öğretmenler arasında anlamlı bir fark görülmemektedir. Literatürde bu araştırma sonuçlarıyla tutarlılık gösteren araştırma sonuçları bulunmaktadır (Aslan ve Gürten, 2019; Keskin, 2020). Keskin (2020) yaptığı çalışmada öğretmenlerin program okuryazarlıklarının çalıştığı kuruma göre değişmediği sonucuna ulaşmıştır.

İngilizce öğretmenlerinin programa bağlılıkları cinsiyete göre incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Aslan ve Erden'in (2020) ortaokul öğretmenleriyle yaptığı çalışma sonucunda da öğretim programına bağlılık düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Burul (2018) tarafından yapılan araştırmada da yine benzer sonuç elde edilmiştir. Araştırma sonucuna göre cinsiyetin öğretim programına bağlılık düzeylerini etkilemediği söylenebilir.

İngilizce öğretmenlerinin programa bağlılıkları mesleki kıdeme göre incelendiğinde 0-5 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenler lehine anlamlı bir fark görülmüştür. Bu sonuç yeni göreve başlamış öğretmenlerin öğretim programına bağlılıklarını göstermektedir. Literatür incelendiğinde Aslan ve Erden (2020), Aynas (2023) ve Dağ (2021) araştırmalarında

ise bu araştırmada ulaşılan sonucun aksine öğretim programına bağlılık mesleki kıdeme göre anlamlı bir değişiklik göstermemiştir. Bu sonuca göre mesleki kıdemin öğretmenlerin programa bağlılıkları üzerinde etkisinin incelenmesine yönelik daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

İngilizce öğretmenlerinin programa bağlılıkları öğrenim düzeyine göre incelendiğinde lisansüstü mezunu öğretmenlerin lehine anlamlı bir fark görölmüştür. Araştırmanın bu sonucuna göre lisansüstü mezunu olan öğretmenlerin programın temel aldığı iletişimsel yaklaşıma uydukları ve daha doğru bir öğretim yaptıkları söylenebilir. Literatür incelendiğinde bu sonuçla paralellik gösteren çalışmaların (Aslan, 2019; Aynas, 2023; Demir ve Toraman, 2021; Kahramanoğlu, 2019; Keskin, 2020) olduğu görölmektedir. Aynas (2023) lisansüstü mezunu öğretmenlerin ortalamalarının lisans mezunlarından daha yüksek olduğunu ortaya çikarmıştır. Literatür incelendiğinde Boncuk'un (2018) yaptığı çalışmada bu araştırmada ulaşılan sonucun aksine programa bağlılığın eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

İngilizce öğretmenlerinin programa bağlılıkları çalıştığı kuruma göre incelendiğinde ilkokulda çalışan öğretmenler lehine anlamlı bir fark görölmüştür. Karakuyu ve Oğuz'un (2021) yaptıkları araştırma da yapılan araştırmayı destekler nitelikte olup araştırma sonucuna göre ilkokulda görev yapan öğretmenlerin programa daha bağlı olduğu görölmüştür. Bu durum ilkokul öğrencilerinin gelişim özellikleri nedeniyle ilkokulda görev yapan hem sınıf hem branş öğretmenlerinin daha çok programa bağlı kalması ortaokul ve lise öğrencilerinin ise akademik sınavlara hazırlanmaları ve dolayısıyla ortaokul ve lise öğretmenlerinin programdan uzaklaşmalarından kaynaklanabilir. Aşçı ve Yıldırım'ın (2020) yaptığı çalışmada bu çalışmadaki sonuçla benzer olarak öğretmenlerin görev yaptığı okul türü ile programa bağlılıkları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır.

İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıklarıyla programa bağlılıkları arasında pozitif, anlamlı ve yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. Bu sonuç bize İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlığı arttıkça programa bağlılıklarının da artacağını göstermektedir. Bu sonuca göre İngilizce öğretmenleri öğretim programını ne kadar yakından takip eder ve programı kendilerine rehber edinirse uygulamadaki aksaklıkların da aynı ölçüde azalması beklenmektedir. Literatürde bu araştırma sonuçlarıyla tutarlılık gösteren araştırma sonuçları bulunmaktadır (Boncuk, 2021; Güleş, 2022; Tanaş ve Tuncer, 2023; Yılmaz ve Kahramanoğlu, 2021) Yılmaz ve Kahramanoğlu (2021) ile Boncuk (2021) öğretmenlerin program okuryazarlıklarıyla programa bağlılıkları arasında yüksek bir korelasyon bulmuştur. Tanaş ve Tuncer (2023) araştırmalarında program okuryazarlıklarıyla programa bağlılıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif ve orta düzeyde bir ilişki bulmuştur. Güleş (2022) de çalışmasında benzer bir sonuca ulaşmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre; İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlığı boyutuna katıldıkları ve programa bağlılıklarının yüksek olduğu görölmektedir. İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıkları cinsiyete ve çalıştığı kuruma göre incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmazken; mesleki kıdeme ve öğrenim düzeyine göre anlamlı bir fark görölmüştür. İngilizce öğretmenlerinin programa bağlılıkları cinsiyete göre incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmazken; çalıştığı kuruma, mesleki kıdeme ve öğrenim düzeyine göre anlamlı bir fark görölmüştür. İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlıklarıyla programa bağlılıkları arasında pozitif, anlamlı ve yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur.

Araştırma sonuçları dikkate alınarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Mesleki kıdemi artan öğretmenlerin programdan uzaklaşması sebebiyle belirli aralıklarla İngilizce öğretmenlerine yönelik hizmet içi eğitim kursları verilerek program detaylı olarak anlatılabilir.

- Lisansüstü eğitim alan öğretmenlerin programa daha bağlı olmasından dolayı İngilizce öğretmenlerinin eğitim alanında lisansüstü eğitim yapmaları teşvik edilebilir.
- Bu çalışma nicel olarak yürütülmüştür. Benzer şekilde eğitim programı okuryazarlığı ve programa bağlılık konusunda nitel veya karma çalışmalar yapılabilir ve öğretmen görüşleri alınabilir.

KAYNAKLAR

- Adem, S. (2023). Branş öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 14-20.
- Arı, A. (2010). Öğretmen adaylarının ilköğretim programıyla ilgili eğitim fakültelerinde kazandıkları bilgi ve beceri düzeylerine ilişkin görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 251-274.
- Arslan-Çelik, F. M. (2020). *Ortaokul İngilizce öğretmenlerinin öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Aslan, M. ve Erden, R. Z. (2020). Ortaokul öğretmenlerinin öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 175-199.
- Aslan, S. (2018). *Ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Aslan, S. ve Gürlen, E. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlık düzeyleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 171-186.
- Aşçı, M. ve Yıldırım, R. (2020). Öğretmen failliği ile öğretim programına bağlılık arasındaki ilişki: Yunus Emre ilçesi örneği. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(Eğitim ve Toplum Özel Sayısı), 6126-6149.
- Aynas, N. (2023). Sınıf Öğretmenlerinin Program Okuryazarlık Düzeyleri ve Programa Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (57), 1426-1445.
- Baloğlu, N. (2014). Öğretim etkinliklerinin yönetimi. İ. Günbayı (Ed.), *Sınıf yönetimi* (s. 61-80). Lisans.
- Baştürk, S. ve Dönmez, G. (2011). Öğretmen adaylarının limit ve süreklilik konusuna ilişkin pedagojik alan bilgilerinin öğretim programı bilgisi bağlamında incelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(2), 743-775.
- Bay, E., Döş, B., Kahramanoğlu, R. ve Turan-Özpolat, E. (2017). Programa bağlılığı etkileyen faktörlerin analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(43), 110-137.
- Baykal, M. (2019). *Akademisyenlerin program bağlılığına ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.
- Benli-Özdemir, E. ve Arık, S. (2017). 2005 yılı fen ve teknoloji dersi ve 2013 yılı fen bilimleri dersi öğretim programlarının öğretmen değerlendirmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(Özel Sayı), 31-44.
- Boncuk, A. (2021). Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ile öğretim programına bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 3(1), 88-108.

- Burul, C. (2018). *Öğretmenlerin eğitim programı tasarım yaklaşımı tercihlerinin öğretim programına bağlılıklarıyla olan ilişkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Bümen, N.T., Çakar, E. ve Yıldız, D.G. (2014). Türkiye’de öğretim programına bağlılık ve bağlılığı etkileyen etmenler kuram ve uygulamada. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(1), 203-228.
- Çetinkaya, S. ve Tabak, S. (2019). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlık yeterlilikleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 296-309.
- Dikbayır, A. ve Bümen, N. T. (2016). Dokuzuncu sınıf Matematik dersi öğretim programına bağlılığın incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 6(11), 17–38.
- Döş, B. (2020). Program okuryazarlığı ve etkili plan yapma. E. Bay ve R. Kahramanoğlu (Ed.), *Etkili öğretim stratejileri* (s. 131-150). Pegem Akademi.
- Dusenbury L., Brannigan R., Falco M., & Hansen W. B. (2003). A review of research on fidelity of implementation: Implications for drug abuse prevention in school settings. *Health Education Research*, 18(2), 237-256.
- Erdem, C. ve Eğmir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 123- 138.
- Eskiocak, S. (2005). *Sınıf öğretmenlerinin öğretimi planlama aşamasında karar verme sürecine etki eden etmenlerin analizi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gelmez-Burakgazi, S. (2019). Programa bağlılık: Kara kutuyu aralamak. *Başkent University Journal of Education*, 6(2), 236-249.
- George, D. ve Mallery, P. (2019). *IBM SPSS Statistics 25 Step by Step A Simple Guide and Reference*. New York: Routledge Taylor and Francis Group.
- Gömlüksiz, M.N. ve Erdem, Ş. (2018). Eğitim fakültesi ve pfe programına kayıtlı öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığına ilişkin görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 73, 509-529.
- Güleş, E. (2022). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin program okuryazarlıkları ve öğretim programına bağlılıklarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Nevşehir: Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Gülpek, U. (2020). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının program okuryazarlık ve beden eğitimi öğretim yeterliliği düzeylerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Güneş Şinego, S. ve Çakmak, M. (2021). Öğretmenlerin eğitim programı okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 7(27), 233-256.
- Gürbüz, Ş. (2021). *Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlık düzeyleri ve öğretim programına bağlılık durumları*. Yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Güven, N. D. (2013). Ortaokul matematik öğretmenlerinin kazanım okuryazarlığı[Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Gazi Üniversitesi.
- Hamurcu, G. C. (2023). Examination of curriculum literacy levels of secondary school teachers: A mixed method research. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi*, 7(2), 640-667.

- Kahramanoğlu, R. (2019). Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlığına yönelik yeterlik düzeyleri üzerine bir inceleme. *The Journal of International Social Research*, 12(65), 827-840.
- Karagülle, S., Varki, E. ve Hekimoğlu, E. (2019). An investigation of the concept of program literacy in the context of applicability and functionality of educational program. *Journal of Educational Reflections*, 3(2), 85-97.
- Karakuyu, A. ve Oğuz, A. (2021). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin öğretim programlarına bağlılıkları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 85-103.
- Karaman, P. ve Bakaç, E. (2018). Öğretmenlerin eğitim programı yaklaşımı tercihlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 304-320.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Nobel.
- Kasapoğlu, K. (2020). Öğretmenlere yönelik algılanan eğitim programı okuryazarlığı ölçeği: Bir ölçek geliştirme ve geçerleme çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 963-977.
- Kaymakçı, S. (2015). Öğretmen görüşleri ışığında 1998 ve 2005 Sosyal Bilgiler öğretim programlarındaki değişimi anlamak. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 293- 309.
- Keskin, A. (2020). *Öğretmenlerin öğretim programı okuryazarlık düzeylerine yönelik algılarının belirlenmesi*[Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi
- Kuzgun, Y. ve Deryakulu D. (2017). Bireysel farklılıklar ve eğitime yansımaları. Y. Kuzgun ve D. Deryakulu (Ed.), *Eğitimde bireysel farklılıklar* (s. 1-11). Nobel Akademi.
- Mansuroğlu, C. (2019). *Öğretmelerin eğitim programı okuryazarlıkları ile yansıtıcı düşünme eğilimlerinin incelenmesi*[Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sütçü İmam Üniversitesi.
- McNeill, K. L., Marco-Bujosa, L. M., González-Howard, M. ve Loper, S. (2018). Teachers' enactments of curriculum: Fidelity to procedure versus fidelity to goal for scientific argumentation. *International Journal of Science Education*, 40(12), 1455-1475.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). 2017 Program değişikliği talim terbiye kurulu basın bülteni. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Munby, H. (1987). *Metaphorical expressions of teachers' practical curriculum knowledge. Annual Meeting of the American Educational Research Association*. American Educational Research Association.
- Öner, F. (2023). *İlkokul İngilizce öğretmenlerinin program okuryazarlık becerileri: Resmi ve işlevsel program bağlamında bir inceleme*. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.
- Özdamar, F. S. (2020). *Sınıf öğretmenlerinin program okuryazarlık alguları ve ilköğretim yöneticilerinin öğretmenlerin program okuryazarlık becerisine yönelik algılarının ilerlemeci felsefe bağlamında analizi*. Doktora Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Özer, Y. ve Acar, M. (2011). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri üzerine ikili karşılaştırma yöntemiyle bir ölçekleme çalışması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(40), 89-101.
- Özkan, H. H. (2016). An analysis of teachers' opinions about their knowledge of curriculum terms awareness. *Universal Journal of Educational Research*, 4(7), 1601-1613.

- Slaughter, S.E., Hill, J.N. ve Snelgrove-Clarke, E. (2015). What is the extent and quality of documentation and reporting of fidelity to implementation strategies: A scoping review. *Implementation Sci.* 10(129). 1-12.
- Sural, S. ve Dedebali, N. C. (2018). A study of curriculum literacy and information literacy levels of teacher candidates in department of social sciences education. *European Journal of Educational Research*, 7(2), 303-317.
- Şimşek, S. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretim programını tanıma yeterlikleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 143-157.
- Tanaş, R. ve Tuncer, M. (2023). The relationship between teachers' curriculum literacy skills and their curriculum fidelity. *Eğitim Yansımaları*, 7(1), 13-21.
- Taşdemir, M. (2006). Sınıf öğretmenlerinin planlama yeterliklerini algılama düzeyleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 287-307.
- Wiles, J. (2009). *Leading curriculum development*. Corwin.
- Yar Yıldırım, V. (2020). Öğretmenlerin program okuryazarlıkları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 208-224.
- Yaşaroğlu, C. ve Manav, F. (2015). Öğretim programına bağlılık ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Inerjournal Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi The Journal Of International Education Science*, 2(4), 247-258.
- Yıldırım, İ. (2019). Öğretim programı okuryazarlığı ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Harran Maarif Dergisi*, 4(2), 1-28.
- Yıldız, S. (2018). The relationship between the curriculum design orientations preference and curriculum fidelity of preservice teachers. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(2).
- Yılmaz, G. (2021). *Öğretmenlerin program okuryazarlık düzeyleri, program yönelimleri ve programa bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.
- Yiğit, B. (2016). Sınıfta disiplin ve öğrenci davranışının yönetimi. M. Şişman ve S. Turan (Ed.), *Sınıf yönetimi* (s. 77-95). Pegem Akademi.